This Question Paper contains 24 Printed Pages.

Sl. No. 103126

N-17(GE)

(Gujrati version)

(MARCH, 2013)

પ્રશ્નપત્રના સેટનો ક્રમાંક જે ઉમેદવારે **OMR sheet** માં ઘટ્ટ કરવાનો છે.
Set No. of Question Paper which is to be darken in OMR sheet
01

PART - A

Time : 60 minutes] ***[Maximum Marks : 50***

સૂચનાઓ :-

(1) નીચે આપેલા **50** હેતુલક્ષી પ્રશ્નો આ ભાગમાં આપ્યા છે જો કે બધા જ ફરજિયાત છે.

(2) નીચે આપેલા પ્રશ્ન નંબર **1** થી **50** સુધી છે. દરેક પ્રશ્ન **1** ગુણનો છે.

(3) આપને અલગથી આપેલ **O.M.R.** પત્રકમાં જે તે પ્રશ્ન નંબર સામે (A) ○, (B) ○, (C) ○, (D) ○ આપેલ છે. તે પ્રશ્નનો જે જવાબ સાચો હોય તેના વિકલ્પની પાસે દર્શાવેલ ○ (વર્તુળ) ને પેનથી પૂર્ણ ઘટ્ટ ● કરવાનું રહેશે.

1 થી **50** પ્રશ્નોના નીચે આપેલા 4 જવાબો પૈકી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી સાચા વિકલ્પનો ક્રમ અક્ષર પર સીટમાં પેનથી ઘટ્ટ કરવું. (પ્રત્યેકનો **1** ગુણ)

1. 'सत्वरम्' इति शब्दस्य पर्यायशब्दः कः ?

(A) शनैः (B) शीघ्रम्

(C) मन्दता (D) वरम्

2. अधोदत्तेभ्यः धातुरूपेभ्यः वर्तमानकाल अन्यपुरुषस्य बहुवचन रूपं किम् अस्ति ?

(A) कुप्यसि (B) कुप्यन्तु

(C) कुप्यामि (D) कुप्यन्ति

3. अधोदत्तेभ्यः धातुरूपेभ्यः सामान्य भविष्यकाल उत्तमपुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं किम् अस्ति ?

(A) जनिष्यते (B) जनिष्यामहे

(C) जनिष्यसे (D) जनिष्ये

4. अधोदत्तेभ्यः धातुरूपेभ्यः आज्ञार्थ मध्यमपुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं किम् अस्ति ?

(A) प्रीणयताम् (B) प्रीणयन्तु

(C) प्रीणयत (D) प्रीणयतु

5. अधोदत्तेभ्यः धातुरूपेभ्यः विध्यर्थ अन्यपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं किम् अस्ति ?

(A) मुञ्चेत (B) मुञ्चेव

(C) मुञ्चेः (D) मुञ्चेतम्

6. 'आगतोऽस्मि' सन्धिविच्छेदस्य योग्यशब्दः कः ?

(A) आगत + अस्मि
(B) आगतः + अस्मि
(C) आगता + अस्मि
(D) आगतो + अस्मि

7. 'न + उपसर्पति' सन्धियुक्तः शब्दः कः ?

(A) न उपसर्पति
(B) नौपसर्पति
(C) नेपसर्पति
(D) नोपसर्पति

8. 'शोभनम्' शब्दस्य विरुद्धार्थकः शब्दः कः ?

(A) सुन्दरम्
(B) रम्यम्
(C) कुरूपम्
(D) आकर्षकम्

9. अधोदत्तेभ्यः रेखाङ्कितस्य कृदन्तस्य प्रकारः कः ?

इदं अस्त्रं समग्रां पृथ्वीं दग्धुम् समर्थम्।

(A) सम्बन्धक भूत कृदन्त
(B) हेत्वर्थ कृदन्त
(C) कर्मणि भूत कृदन्त
(D) विध्यर्थ कृदन्त

10. नामधातु पदं किम् ?

(A) पाच्यते
(B) स्तेनायते
(C) नशिष्यति
(D) बोधिष्यन्ति

11. अधोदत्तेभ्यः रूपेभ्यः उचितं 'स्म' रूपं किम् ?

'यादवाः परस्परम् अयुध्यन्त।'

(A) युध्यन्ते स्म
(B) अयुध्यन्त स्म
(C) युध्येते स्म
(D) युध्यते स्म

12. अधोदत्तेभ्य: उचितं संख्यापदं किम् अस्ति ?

रोहित: ----- फलानि वितरति।

(A) शतानि (B) शत:

(C) शते (D) शतं

13. उचितम् अव्ययपदम् किम् ?

यथा इच्छसि ------- कुरु।

(A) अन्यथा (B) यदा

(C) अथ (D) तथा

14. उचितम् कर्मणिवाक्यं किम् अस्ति ?

वृक्षा: पर्यावरणं रक्षन्ति।

(A) वृक्ष: पर्यावरणं रक्षते। (B) वृक्षै: पर्यावरणं रक्ष्यते।

(C) वृक्ष: पर्यावरणं रक्ष्यते। (D) वृक्षेण पर्यावरण: रक्ष्यते।

15. 'प्रतिक्षणं' समासस्य नाम किम् ?

(A) तत्पुरुष समास (B) उपपद समास

(C) बहुव्रीहि समास (D) अव्ययीभाव समास

16. अधस्तात् क: शब्दसमूह: द्वन्द्व समास: ?

(A) कृष्णार्जुनौ (B) नवसृष्टि:

(C) गोचारणाय (D) यथाशक्ति

17. तद् गृहमस्मै -------- दीयताम्। रिक्तस्थाने योग्यरूपं किम् ?

(A) पण्डित: (B) पण्डितम्

(C) पण्डिताय (D) पण्डितेन

18. नद्या: जलं --------- प्रति वहति। रिक्तस्थाने योग्यरूपं किम् ?

(A) समुद्रं (B) समुद्र:

(C) समुद्रात् (D) समुद्रस्य

19. अलं --------

(A) श्रमम् (B) श्रमेण

(C) श्रमात् (D) श्रम:

20. ------ साकं मैत्री न कार्या।

(A) दुर्जन: (B) दुर्जनाय

(C) दुर्जनै: (D) दुर्जनात्

21. जृम्भस्व सिंह, दन्तांस्ते गणयिष्ये। इदं वाक्यं क: वदति ?

(A) राजा (B) द्वितीया तपस्विनी

(C) प्रथमा तपस्विनी (D) बाल:

22. लब्धा लक्ष्मी किं न अनुवर्तते ?

(A) रूपम् (B) कुलक्रमम्

(C) त्यागम् (D) विशेषज्ञताम्

23. 'विवाह महोत्सव:' નામનો નાટ્યખંડ કઈ કૃતિમાંથી લેવામાં આવ્યો છે ?

(A) नागानन्दम् (B) प्रियदर्शिका

(C) स्वप्नवासवदत्तम् (D) रत्नावली

24. गुरु: किमर्थं चिन्तातुर: अभवत् ?

(A) उपमन्यु: आश्रमं न आगत:। (B) उपमन्यु: किमपि न अखादत्।

(C) उपमन्यु: स्वकार्यं नाकरोत्। (D) उपमन्यु: अन्ध: अभवत्।

25. 'नूनम्' शब्दस्य क: अर्थ: ?

(A) નથી (B) વધારે

(C) ઓછું (D) ખરેખર

26. रक्तदानस्य आनन्द: कीदृश: ?

(A) शान्तिकरम् (B) सौख्यकरम्

(C) अवर्णनीय (D) क्षमाकरम्

27. 'शिवराजविजय:' इति नाम कृते क: रचयिता ?

(A) पं. अम्बिकादत्त व्यास: (B) हर्षवर्धन:

(C) बल्लालसेन: (D) महर्षि वेदव्यास:

28. 'वृथा' शब्दस्य क: अर्थ: ?

(A) સરલ (B) નકામું

(C) સાચું (D) નહીંતર

29. 'को जानाति स कुत्र गत:'? इदं वाक्यं क: वदति ?

(A) युधिष्ठिर: (B) द्रौपदी

(C) दुर्योधन: (D) कृष्ण:

30. कति वर्षीयः युवा हयेन गच्छति स्म ?

(A) अष्टादशवर्षीयः (B) चतुर्दशवर्षीयः

(C) षोडशवर्षीयः (D) विंशतिवर्षीयः

31. નાયિકા મલયવતી કઈ જાતિની હતી ?

(A) વિદ્યાધર (B) સિદ્ધ

(C) એકપણ નહીં. (D) સમ્રાટ

32. नृपः वेतालमानेतुं कुत्र अगच्छत् ?

(A) शिंशपातरुमूलम् (B) तरुमूलम्

(C) वने (D) आश्रमम्

33. उर्जायाः अक्षय्यं स्रोतः किम् अस्ति ?

(A) चन्द्रः (B) नभः

(C) तारकः (D) सूर्यः

34. पावकज्वालाः किं स्पृशन्ति ?

(A) गगनम् (B) वृष्टिम्

(C) पृथ्वीम् (D) सर्वजनान्

35. પ્રાચીન કાળમાં કયા દાનનો મહિમા હતો ?

(A) સુવર્ણદાન (B) રક્તદાન

(C) અન્નદાન (D) અશ્વદાન

36. निषादः कं जघान ?

(A) ऋषिम् (B) क्रौञ्चीम्

(C) शिष्यम् (D) क्रौञ्चम्

37. 'चर्पटपञ्जरिका' स्तोत्रम् कर्ता कः ?

(A) आदिशङ्कराचार्यः (B) वेदव्यासः

(C) वाल्मीकिः (D) पं. अम्बिकादत्त व्यासः

38. किं पाण्डित्यम् अस्ति ? – બંધબેસતો શબ્દ શ્લોકને આધારે લખો.

(A) परिच्छेदः (B) सद्भाव

(C) भूतदया (D) अरोगिता

39. कीदृशाः भूत्वा वाचं वदत ?

(A) ज्ञानिनः भूत्वा। (B) गुणवन्तः भूत्वा।

(C) तपस्विनः भूत्वा। (D) सम्यञ्चः सव्रता भूत्वा।

40. सवितुः भर्गः नः किं कुर्यात् ?

(A) शरीरं स्वस्थं कुर्यात् (B) हृदयं पवित्रं कुर्यात्

(C) मनः शुद्धं कुर्यात् (D) धियः प्रचोदयात्

41. ------- पश्यन्नपि च न पश्यति। रिक्तस्थाने उचितः शब्दः कः ?

(A) अन्धः (B) मूकः

(C) मूढः (D) बधिरः

42. तरुण्याः कस्मात् हेमघटः च्युतः ?

(A) हस्तात् (B) हस्तेन

(C) हस्ते (D) हस्ताय

43. 'स्वसा' शब्दस्य कः अर्थः ?

(A) શ્વસુર (B) બહેન

(C) સમાન (D) સમાંતર

44. 'आपण:' शब्दस्य क: अर्थ: ?

(A) વ્યાપાર (B) મૂલ્ય

(C) આપત્તિ (D) બજાર

45. મહામુનિએ કેવું તીર્થ જોયું ?

(A) કીચડ વિનાનું (B) કમળવાળું

(C) સુંદર (D) ખારું

46. ધનનંદ વિશાખિલ પાસે થી કરજ રૂપે શું લે છે ?

(A) થોડી સોનામહોરો (B) એક મરેલો ઉંદર

(C) ખોબો ભરીને ચણા (D) વેચવા માટેની જણસ

47. ईश्वरेण चित्तं किमर्थं सृष्टम् ?

(A) ध्यातुम् (B) श्रोतुम्

(C) दातुम् (D) विहर्तुम्

48. 'कथासरित्सागर:' કૃતિમાંથી નીચેનું કયું કાવ્ય લીધેલું છે ?

(A) नाहं वसामि वैकुण्ठे। (B) अहिंसाव्रतम् ।

(C) कौशलमूलं हि धनम्। (D) शोक: श्लोकत्वमागत: ।

49. अहिंसाव्रतं किं न खण्डयति ?

(A) प्रवृत्तिं न खण्डयति। (B) नैष्कर्म्यं न खण्डयति।

(C) निवृत्तिं न खण्डयति। (D) हिंसाम् न खण्डयति।

50. 'समा' इति शब्दस्य क: अर्थ: ?

(A) સપાટી (B) વર્ષ

(C) એક સરખી (D) સમય

N-17(G)

(MARCH, 2013)

PART - B

Time : 2 Hours] ***[Maximum Marks : 50***

સૂચનાઓ :-

(1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ **ચાર** વિભાગ છે.

(2) **બધા જ** પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક છે.

(3) જમણી બાજુનાં આંકડા પ્રશ્નનાં કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

विभाग - A

1. अधोलिखितस्य गद्यांशस्य गुर्जरभाषया अनुवादं कुरुत - **5**

यस्याध्यक्षः स्वयं परिश्रमी, कथं स न स्यात् स्वयं परिश्रमी ? यस्य प्रभुः स्वयं साहसी, कथं स न भवेत् स्वयं साहसी ? यस्य स्वामी स्वयमापदो न गणयति, कथं स गणयेदापदः ? यस्य च महाराजः स्वयं सङ्कल्पितं निश्चयेन साधयति, कथं न स साधयेत् स्व-सङ्कल्पितम् ? कथं स झञ्झाविभीषिकाभिः विभीषितः, प्रभुकार्यं विगणयेत् ? तदितोऽप्येष त्वरितमश्वं चालयंश्चलति।

अथवा

एकदा स तापसः कस्यचिद् विप्रस्य गृहेऽतिथिरभवत् । गृहस्वामी ब्राह्मणः सञ्जीवनीविद्यायाः ज्ञाता आसीत् । तस्य सेवाभक्त्या प्रीतः स गृहस्वामी तस्मै विप्रकुमाराय तां विद्यां प्रायच्छत्। प्राप्तविद्यः स सत्वरं ब्रह्मस्थलमगच्छत् । तत्र श्मशानभूमौ वसते ब्राह्मणकुमाराय स सर्ववृत्तान्तं न्यवेदयत्। ततस्तेन सञ्जीवनीविद्यया मन्त्रपूतं जलं तस्मिन् भस्मनि प्रक्षिप्तम् । क्षणेनैव सा मन्दारवती जीवन्ती समुदतिष्ठत्। अत्रान्तरे भागीरथीं गतोऽन्यो विप्रकुमारोऽपि प्रत्यागच्छत् ।

अथवा

उदारसत्त्वमङ्गलमिव न बहु मन्यते। सुजनमनिमित्तमिव न पश्यति। अभिजातमहिमिव लङ्घयति। शूरं कण्टकमिव परिहरति। दातारं दुःस्वप्नमिव न स्मरति। विनीतं पातकिनमिव नोपसर्पति। मनस्विजनमुन्मत्तमिवोपहसति। परस्परविरुद्धं चेन्द्रजालमिव दर्शयन्ती जगति निजं चरितं प्रकटयति।

2. अधोलिखितस्य नाट्यखण्डस्य गुर्जरभाषया अनुवादं कुरुत। **5**

अश्वत्थामा - (भीमं प्रति) रे दुष्ट वृकोदर, अद्य त्वं न जीवसि। अयम् अहं त्वां हन्मि। (कृष्णादीन् विलोक्य स्वगतम्), अये कथम् एते! किं कुर्याम् ? भवतु! अस्मिन् विषमे काले ब्रह्मास्त्रं विना न कोऽपि उपायः । तर्हि मोचयामि ब्रह्मास्त्रम्। (ध्यात्वा) इदम् अपाण्डवाय भुवनाय।

कृष्णः - पार्थ, अयं द्रौणिः ब्रह्मास्त्रं विमुञ्चति। पश्य। लोकत्रयं दहन् इव अग्निः प्रसरति। तस्य निवारणार्थं त्वमपि ब्रह्मास्त्रं मुञ्च।

अथवा

रेशमा - किन्तु रक्तदानान्तरं रक्तदाता शारीरिकं मानसिकं वा दौर्बल्यमनुभवतीति बहवो जनाः मन्यन्ते। किं तत्सत्यम् ?

विवेकः - न हि न हि। नैव सत्यमिदम् । यैः जनैः कदापि रक्तदानं न कृतं ते मिथ्याभयेन एवं वदन्ति। वस्तुतस्तु रक्तदानानन्तरं तत्क्षणमेव वयं स्वकार्याय पूर्ववत् समर्था भवामः ।

अतुलः - ननु रक्तदानेन न्यूनस्य रक्तस्य पूर्तये किञ्चिद् विशेषमवधानं दातव्यम् ?

3. अधोलिखितानां पद्यांशानां गुर्जरभाषायाम् अनुवादं कुरुत – 5

स शिष्यहस्तादादाय वल्कलं नियतेन्द्रियः।
विचचार ह पश्यंस्तत्सर्वतो विपुलं वनम्॥

तस्याभ्याशे तु मिथुनं चरन्तमनपायिनम्।
ददर्श भगवांस्तत्र क्रौञ्चयोश्चारुनिः स्वनम्॥

अथवा

यन्त्रे वयन्ति वस्त्राणि यन्त्रज्ञाः तन्त्रपारगाः।
यन्त्रेषु कुशलास्तेषां यन्त्रं संमार्जयाम्यपि॥

अन्याननातपान् कर्तुं तिष्ठन्ति स्वयमातपे।
निवासान् यत्र निर्मान्ति निवासस्तत्र मे प्रियः॥

विभाग - B

● अधोदत्तं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत –

इतोऽनन्तरं सः मृतजनमपि अपश्यत् । एतत् सर्वं दृष्ट्वा सः पुनरपि विषण्णो जातः। अन्यतमे दिने सः कश्चित् प्रसन्नचित्तम् एकाकिनं परिव्राजकमवालोकयत्। तस्य दर्शनेन सः विरक्तचित्तः अजायत। अनन्तरं सिद्धार्थः पितुः राज्यं त्यक्त्वा तपस्तप्तुं वनमगच्छत्। मगधप्रदेशे गयानाम्नि स्थाने बोधिवृक्षस्य अधस्तात् तस्य ज्ञानोदयोऽभवत् । अनेन ज्ञानबलेन सः जरामृत्युभयम् अजयत् । अयमेव सिद्धार्थः संसारे बुद्धनाम्ना विश्रुतोऽभवत् ।

प्रश्ना :-

4. सिद्धार्थः कीदृशं जनम् अपश्यत् ? 1

5. सिद्धार्थः कीदृशं परिव्राजकम् अवालोकयत् ? 1

6. सिद्धार्थः किमर्थं वनम् अगच्छत् ? 1

7. सिद्धार्थः कुत्र ज्ञानोदयोऽभवत् ? 1

- अधोदत्तं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत -

महाभारतस्य युद्धावसरे महारथः अर्जुनः कार्यवशात् कृष्णेन सह हिमालयं गतः । तदा कुरुश्रेष्ठेन दुर्योधनेन अवसरं लब्ध्वा चक्रव्यूहः रचितः । तेन तस्य भङ्गाय पाण्डवाः आहूताः । युधिष्ठिरादयः पाण्डवाः लज्जां प्राप्ताः । अर्जुनं वर्जयित्वा कोऽपि पाण्डवः चक्रव्यूहस्य भङ्गं न अबोधत्। युधिष्ठिरं दुःखितं दृष्ट्वा अभिमन्युना उक्तम् - 'हे पितृश्रेष्ठ, आज्ञापयतु मां चक्रव्यूहस्य भेदनाय' इति।

प्रश्ना :-

8. युद्धावसरे अर्जुनः कुत्र गतः ? **1**

9. अवसरं लब्ध्वा दुर्योधनः किं कृतम् ? **1**

10. चक्रव्यूहस्य भङ्गं कः अबोधत् ? **1**

11. युधिष्ठिरं दुःखितं दृष्ट्वा अभिमन्युः किम् उक्तम् ? **1**

12. रेखाङ्कितपदानि शुद्धानि कृत्वा वाक्यानि पुनः लिखत - **4**

मार्तंड प्रतिक्षणं प्रचण्डतापमानेन अविरतं ऊर्जां सृजति। यदि एकः लघुदीपः तिमिरम् निवारयति तर्हि त्रिभुवनदीपस्य भास्करस्य का कथा। अयम एव सविता समग्रसृष्टयै नवजीवनं ददाति।

विभाग - C

- अधोदत्तानां पात्राणां विवरणं गुर्जरभाषायां कुरुत - **2**

13. નાયક જીમૂતવાહન

अथवा

ગુરુભક્ત ઉપમન્યુ

14. ધનનંદનું કૌશલ્ય **2**

अथवा

વ્યાસ મુનિ

- अधोदत्तान् वाक्यान् घटनाक्रमानुसारं लिखत –

15. ततः सः सर्ववृतान्तेन आत्मानं परिचितमकरोत्। **1**

16. मार्गे असौ निस्तोयकूपेऽपतत्। **1**

17. तस्य विषाक्तदुग्धेन तस्य नेत्रयोः दृष्टि विलुप्ता। **1**

18. अतः परं क्षुधापीडितः उपमन्युः एकदा अर्कपत्र भक्षणाय प्रवर्तते स्म। **1**

- अधोदत्तानां वाक्यानां संस्कृतभाषायाम् अनुवादं कुरुत।

19. ઉપમન્યુ પાઠ વાંચે છે. **1**

अथवा

તારું નામ શું છે?

20. તું સાચું બોલ. **1**

अथवा

સારું પુસ્તક વાંચવું જોઈએ.

विभाग - D

- श्लोकपूर्तिं कुरुत। **6**

21. अन्यायोपार्जितं ---------------------------- ॥

22. काकः पद्मवने -------------------------------- ॥

- गुर्जरभाषया अनुवादं कृत्वा तयोः अर्थविस्तारं बोधं च लिखत। **7**

23. हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः ।

अथवा

तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु।

24. क्षणशः कणशश्चैव विद्यामर्थं च साधयेत्।
क्षणत्यागे कुतो विद्या कणत्यागे कुतो धनम्॥

अथवा

माता शत्रुः पिता वैरी येन बालो न पाठितः।
न शोभते सभामध्ये हंस मध्ये बको यथा॥

N-17(GE)

(English version)

(March, 2013)

પ્રશ્નપત્રના સેટનો ક્રમાંક જે ઉમેદવારે OMR sheet માં ઘટ્ટ કરવાનો છે. Set No. of Question Paper which is to be darken in OMR sheet
01

PART - A

Time : 60 minutes] ***[Maximum Marks : 50***

Instructions :

(1) There are **50** objective type questions in this part and **all** are **compulsory**.

(2) The questions are serially numbered from **1** to **50** and each carries **1** mark.

(3) You are supplied with separate OMR sheet with the alternatives (A) ○, (B)○, (C) ○, (D) ○ against each question number. For each question, select the correct alternative and darken the circle ○ as ● completely with the pen against the alphabet corresponding to that alternative in the given OMR sheet.

- From the following **1** to **50** questions, select the correct alternative from the given four answers and darken the circle with pen against the alphabet, against the number in OMR sheet.
- Each question carries **1** mark.

1. 'सत्वरम्' इति शब्दस्य पर्यायशब्द: क: ?

(A) शनै: (B) शीघ्रम्

(C) मन्दता (D) वरम्

2. अधोदत्तेभ्य: धातुरूपेभ्य: वर्तमानकाल अन्यपुरुषस्य बहुवचन रूपं किम् अस्ति ?

(A) कुप्यसि (B) कुप्यन्तु

(C) कुप्यामि (D) कुप्यन्ति

3. अधोदत्तेभ्य: धातुरूपेभ्य: सामान्य भविष्यकाल उत्तमपुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं किम् अस्ति ?

(A) जनिष्यते (B) जनिष्यामहे

(C) जनिष्यसे (D) जनिष्ये

4. अधोदत्तेभ्य: धातुरूपेभ्य: आज्ञार्थ मध्यमपुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं किम् अस्ति ?

(A) प्रीणयताम् (B) प्रीणयन्तु

(C) प्रीणयत (D) प्रीणयतु

5. अधोदत्तेभ्य: धातुरूपेभ्य: विध्यर्थ अन्यपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं किम् अस्ति ?

(A) मुञ्चेत (B) मुञ्चेव

(C) मुञ्चे: (D) मुञ्चेतम्

6. 'आगतोऽस्मि' सन्धिविच्छेदस्य योग्यशब्द: क: ?

(A) आगत + अस्मि (B) आगत: + अस्मि

(C) आगता + अस्मि (D) आगतो + अस्मि

7. 'न + उपसर्पति' सन्धियुक्त: शब्द: क: ?

(A) न उपसर्पति (B) नौपसर्पति

(C) नेपसर्पति (D) नोपसर्पति

8. 'शोभनम्' शब्दस्य विरुद्धार्थक: शब्द: क: ?

(A) सुन्दरम् (B) रम्यम्

(C) कुरूपम् (D) आकर्षकम्

9. अधोदत्तेभ्य: रेखाङ्कितस्य कृदन्तस्य प्रकार: क: ?

इदं अस्त्रं समग्रां पृथ्वीं दग्धुम् समर्थम्।

(A) सम्बन्धक भूत कृदन्त (B) हेत्वर्थ कृदन्त

(C) कर्मणि भूत कृदन्त (D) विध्यर्थ कृदन्त

10. नामधातु पदं किम् ?

(A) पाच्यते (B) स्तेनायते

(C) नशिष्यति (D) बोधिष्यन्ति

11. अधोदत्तेभ्य: रूपेभ्य: उचितं 'स्म' रूपं किम् ?

'यादवा: परस्परम् अयुध्यन्त।'

(A) युध्यन्ते स्म (B) अयुध्यन्त स्म

(C) युध्येते स्म (D) युध्यते स्म

12. अधोदत्तेभ्य: उचितं संख्यापदं किम् अस्ति ?

रोहित: ----- फलानि वितरति।

(A) शतानि (B) शत:

(C) शते (D) शतं

13. उचितम् अव्ययपदम् किम् ?

यथा इच्छसि ------ कुरु।

(A) अन्यथा (B) यदा

(C) अथ (D) तथा

14. उचितम् कर्मणिवाक्यं किम् अस्ति ?

वृक्षा: पर्यावरणं रक्षन्ति।

(A) वृक्ष: पर्यावरणं रक्षते। (B) वृक्षै: पर्यावरणं रक्ष्यते।

(C) वृक्ष: पर्यावरणं रक्ष्यते। (D) वृक्षेण पर्यावरण: रक्ष्यते।

15. 'प्रतिक्षणं' समासस्य नाम किम् ?

(A) तत्पुरुष समास (B) उपपद समास

(C) बहुव्रीहि समास (D) अव्ययीभाव समास

16. अधस्तात् क: शब्दसमूह: द्वन्द्व समास: ?

(A) कृष्णार्जुनौ (B) नवसृष्टि:

(C) गोचारणाय (D) यथाशक्ति

17. तद् गृहमस्मै -------- दीयताम्। रिक्तस्थाने योग्यरूपं किम् ?

(A) पण्डित: (B) पण्डितम्

(C) पण्डिताय (D) पण्डितेन

18. नद्या: जलं --------- प्रति वहति। रिक्तस्थाने योग्यरूपं किम् ?

(A) समुद्रं (B) समुद्र:

(C) समुद्रात् (D) समुद्रस्य

19. अलं --------

(A) श्रमम् (B) श्रमेण

(C) श्रमात् (D) श्रम:

20. ------ साकं मैत्री न कार्या।

(A) दुर्जन: (B) दुर्जनाय

(C) दुर्जनै: (D) दुर्जनात्

21. जृम्भस्व सिंह, दन्तांस्ते गणयिष्ये। इदं वाक्यं क: वदति ?

(A) राजा (B) द्वितीया तपस्विनी

(C) प्रथमा तपस्विनी (D) बाल:

22. लब्धा लक्ष्मी किं न अनुवर्तते ?

(A) रूपम् (B) कुलक्रमम्

(C) त्यागम् (D) विशेषज्ञताम्

23. The lesson 'विवाह महोत्सव:' is taken from which book?

(A) नागानन्दम् (B) प्रियदर्शिका

(C) स्वप्नवासवदत्तम् (D) रत्नावली

24. गुरु: किमर्थं चिन्तातुर: अभवत् ?

(A) उपमन्युः आश्रमं न आगतः।

(B) उपमन्युः किमपि न अखादत्।

(C) उपमन्युः स्वकार्यं नाकरोत्।

(D) उपमन्युः अन्धः अभवत्।

25. 'नूनम्' शब्दस्य कः अर्थः ?

(A) None

(B) More

(C) Less

(D) Really

26. रक्तदानस्य आनन्दः कीदृशः ?

(A) शान्तिकरम्

(B) सौख्यकरम्

(C) अवर्णनीय

(D) क्षमाकरम्

27. 'शिवराजविजय:' इति नाम कृते कः रचयिता ?

(A) पं. अम्बिकादत्त व्यासः

(B) हर्षवर्धनः

(C) बल्लालसेनः

(D) महर्षि वेदव्यासः

28. 'वृथा' शब्दस्य कः अर्थः ?

(A) Simple

(B) Worthless

(C) True

(D) Otherwise

29. 'को जानाति स कुत्र गतः'? इदं वाक्यं कः वदति ?

(A) युधिष्ठिरः

(B) द्रौपदी

(C) दुर्योधनः

(D) कृष्णः

30. कति वर्षीयः युवा हयेन गच्छति स्म ?

(A) अष्टादशवर्षीयः
(B) चतुर्दशवर्षीयः
(C) षोडशवर्षीयः
(D) विंशतिवर्षीयः

31. What is the name of Malayvati's caste ?

(A) Vidyadhara
(B) Siddha
(C) None of the given three.
(D) Emperor

32. नृपः वेतालमानेतुं कुत्र अगच्छत् ?

(A) शिंशपातरुमूलम्
(B) तरुमूलम्
(C) वने
(D) आश्रमम्

33. उर्जायाः अक्षय्यं स्रोतः किम् अस्ति ?

(A) चन्द्रः
(B) नभः
(C) तारकः
(D) सूर्यः

34. पावकज्वालाः किं स्पृशन्ति ?

(A) गगनम्
(B) वृष्टिम्
(C) पृथ्वीम्
(D) सर्वजनान्

35. In ancient times which donation had importance?

(A) Donation of Gold
(B) Blood donation
(C) Food donation
(D) Horse donation

36. निषादः कं जघान ?

(A) ऋषिम्
(B) क्रौञ्चीम्
(C) शिष्यम्
(D) क्रौञ्चम्

37. 'चर्पटपञ्जरिका' स्तोत्रम् कर्ता क: ?

(A) आदिशङ्कराचार्य: (B) वेदव्यास:

(C) वाल्मीकि: (D) पं. अम्बिकादत्त व्यास:

38. किं पाण्डित्यम् अस्ति ? Select appropriate word on a base of shloka.

(A) परिच्छेद: (B) सद्भाव

(C) भूतदया (D) अरोगिता

39. कीदृशा: भूत्वा वाचं वदत ?

(A) ज्ञानिन: भूत्वा। (B) गुणवन्त: भूत्वा।

(C) तपस्विन: भूत्वा। (D) सम्यञ्च: सव्रता भूत्वा।

40. सवितु: भर्ग: न: किं कुर्यात् ?

(A) शरीरं स्वस्थं कुर्यात् (B) हृदयं पवित्रं कुर्यात्

(C) मन: शुद्धं कुर्यात् (D) धिय: प्रचोदयात्

41. ------- पश्यन्नपि च न पश्यति। रिक्तस्थाने उचित: शब्द: क: ?

(A) अन्ध: (B) मूक:

(C) मूढ: (D) बधिर:

42. तरुण्या: कस्मात् हेमघट: च्युत: ?

(A) हस्तात् (B) हस्तेन

(C) हस्ते (D) हस्ताय

43. 'स्वसा' शब्दस्य क: अर्थ: ?

(A) Father in law (B) Sister

(C) Equal (D) Parallel

44. 'आपण:' शब्दस्य क: अर्थ: ?

(A) Business (B) Price

(C) Calamity (D) Market

45. How was the holy pond seen by the Mahamuni ?

(A) Without mud (B) Full of lotus

(C) Beautiful (D) Salty

46. What does Dhanananda take from Vishakhil as debt ?

(A) Some Gold coins. (B) A dead mouse.

(C) A hand full of gram. (D) A thing for selling.

47. ईश्वरेण चित्तं किमर्थं सृष्टम् ?

(A) ध्यातुम् (B) श्रोतुम्

(C) दातुम् (D) विहर्तुम्

48. Which poem is taken from 'कथासरित्सागर:' from the following ?

(A) नाहं वसामि वैकुण्ठे। (B) अहिंसाव्रतम् ।

(C) कौशलमूलं हि धनम्। (D) शोक: श्लोकत्वमागत: ।

49. अहिंसाव्रतं किं न खण्डयति ?

(A) प्रवृत्तिं न खण्डयति। (B) नैष्कर्म्यं न खण्डयति।

(C) निवृत्तिं न खण्डयति। (D) हिंसाम् न खण्डयति।

50. 'समा' इति शब्दस्य क: अर्थ: ?

(A) Surface (B) Year

(C) Same (D) Time

N-17(GE)

(English version)

(March, 2013)

PART - B

Time : 2 Hours] *[Maximum Marks : 50*

Instructions :

(1) There are **four** sections in this question paper.

(2) **All** the questions are **compulsory**. Internal options are given.

(3) The numbers at right side represent the marks of the questions.

SECTION - A

1. अधोलिखितस्य गद्यांशस्य आङ्गलभाषया अनुवादं कुरुत – 5

यस्याध्यक्ष: स्वयं परिश्रमी, कथं स न स्यात् स्वयं परिश्रमी ? यस्य प्रभु: स्वयं साहसी, कथं स न भवेत् स्वयं साहसी ? यस्य स्वामी स्वयमापदो न गणयति, कथं स गणयेदापद: ? यस्य च महाराज: स्वयं सङ्कल्पितं निश्चयेन साधयति, कथं न स साधयेत् स्व-सङ्कल्पितम् ? कथं स झञ्झाविभीषिकाभि: विभीषित: , प्रभुकार्यं विगणयेत् ? तदितोऽप्येष त्वरितमश्वं चालयंश्चलति।

OR

एकदा स तापस: कस्यचिद् विप्रस्य गृहेऽतिथिरभवत् । गृहस्वामी ब्राह्मण: सञ्जीवनीविद्याया: ज्ञाता आसीत् । तस्य सेवाभक्त्या प्रीत: स गृहस्वामी तस्मै विप्रकुमाराय तां विद्यां प्रायच्छत्। प्राप्तविद्य: स सत्वरं ब्रह्मस्थलमगच्छत् । तत्र श्मशानभूमौ वसते ब्राह्मणकुमाराय स सर्ववृत्तान्तं न्यवेदयत्। ततस्तेन सञ्जीवनीविद्यया मन्त्रपूतं जलं तस्मिन् भस्मनि प्रक्षिप्तम् । क्षणेनैव सा मन्दारवती जीवन्ती समुदतिष्ठत्। अत्रान्तरे भागीरथीं गतोऽन्यो विप्रकुमारोऽपि प्रत्यागच्छत् ।

OR

उदारसत्त्वमङ्गलमिव न बहु मन्यते। सुजनमनिमित्तमिव न पश्यति। अभिजातमहिमिव लङ्घयति। शूरं कण्टकमिव परिहरति। दातारं दु:स्वप्नमिव न स्मरति। विनीतं पातकिनमिव नोपसर्पति। मनस्विजनमुन्मत्तमिवोपहसति। परस्परविरुद्धं चेन्द्रजालमिव दर्शयन्ती जगति निजं चरितं प्रकटयति।

2. अधोलिखितस्य नाट्यखण्डस्य आङ्गलभाषया अनुवादं कुरुत। 5

अश्वत्थामा – (भीमं प्रति) रे दुष्ट वृकोदर, अद्य त्वं न जीवसि। अयम् अहं त्वां हन्मि। (कृष्णादीन् विलोक्य स्वगतम्), अये कथम् एते! किं कुर्याम् ? भवतु! अस्मिन् विषमे काले ब्रह्मास्त्रं विना न कोऽपि उपाय: । तर्हि मोचयामि ब्रह्मास्त्रम्। (ध्यात्वा) इदम् अपाण्डवाय भुवनाय।

कृष्णः – पार्थ, अयं द्रौणिः ब्रह्मास्त्रं विमुञ्चति। पश्य। लोकत्रयं दहन् इव अग्निः प्रसरति। तस्य निवारणार्थं त्वमपि ब्रह्मास्त्रं मुञ्च।

OR

रेशमा – किन्तु रक्तदानान्तरं रक्तदाता शारीरिकं मानसिकं वा दौर्बल्यमनुभवतीति बहवो जनाः मन्यन्ते। किं तत्सत्यम् ?

विवेकः – न हि न हि। नैव सत्यमिदम् । यैः जनैः कदापि रक्तदानं न कृतं ते मिथ्याभयेन एवं वदन्ति। वस्तुतस्तु रक्तदानानन्तरं तत्क्षणमेव वयं स्वकार्याय पूर्ववत् समर्था भवामः ।

अतुलः – ननु रक्तदानेन न्यूनस्य रक्तस्य पूर्तये किञ्चिद् विशेषमवधानं दातव्यम् ?

3. अधोलिखितानां पद्यांशानां आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत – **5**

स शिष्यहस्तादादाय वल्कलं नियतेन्द्रियः।
विचचार ह पश्यंस्तत्सर्वतो विपुलं वनम्॥

तस्याभ्याशे तु मिथुनं चरन्तमनपायिनम्।
ददर्श भगवांस्तत्र क्रौञ्चयोश्चारुनिः स्वनम्॥

OR

यन्त्रे वयन्ति वस्त्राणि यन्त्रज्ञाः तन्त्रपारगाः।
यन्त्रेषु कुशलास्तेषां यन्त्रं संमार्जयाम्यपि॥

अन्याननातपान् कर्तुं तिष्ठन्ति स्वयमातपे।
निवासान् यत्र निर्मान्ति निवासस्तत्र मे प्रियः॥

SECTION - B

● अधोदत्तं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत –

इतोऽनन्तरं सः मृतजनमपि अपश्यत् । एतत् सर्वं दृष्ट्वा सः पुनरपि विषण्णो जातः। अन्यतमे दिने सः कश्चित् प्रसन्नचित्तम् एकाकिनं परिव्राजकमवालोकयत्। तस्य दर्शनेन सः विरक्तचित्तः अजायत। अनन्तरं सिद्धार्थः पितुः राज्यं त्यक्त्वा तपस्तप्तुं वनमगच्छत्। मगधप्रदेशे गयानाम्नि स्थाने बोधिवृक्षस्य अधस्तात् तस्य ज्ञानोदयोऽभवत् । अनेन ज्ञानबलेन सः जरामृत्युभयम् अजयत् । अयमेव सिद्धार्थः संसारे बुद्धनाम्ना विश्रुतोऽभवत् ।

प्रश्ना :-

4. सिद्धार्थः कीदृशं जनम् अपश्यत् ? **1**

5. सिद्धार्थः कीदृशं परिव्राजकम् अवालोकयत् ? **1**

6. सिद्धार्थः किमर्थं वनम् अगच्छत् ? **1**

7. सिद्धार्थः कुत्र ज्ञानोदयोऽभवत् ? **1**

- अधोदत्तं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत -

महाभारतस्य युद्धावसरे महारथः अर्जुनः कार्यवशात् कृष्णेन सह हिमालयं गतः । तदा कुरुश्रेष्ठेन दुर्योधनेन अवसरं लब्ध्वा चक्रव्यूहः रचितः । तेन तस्य भङ्गाय पाण्डवाः आहूताः । युधिष्ठिरादयः पाण्डवाः लज्जां प्राप्ताः । अर्जुनं वर्जयित्वा कोऽपि पाण्डवः चक्रव्यूहस्य भङ्गं न अबोधत्। युधिष्ठिरं दुःखितं दृष्ट्वा अभिमन्युना उक्तम् - 'हे पितृश्रेष्ठ, आज्ञापयतु मां चक्रव्यूहस्य भेदनाय' इति।

प्रश्ना :-

8. युद्धावसरे अर्जुनः कुत्र गतः ? **1**

9. अवसरं लब्ध्वा दुर्योधनः किं कृतम् ? **1**

10. चक्रव्यूहस्य भङ्गं कः अबोधत् ? **1**

11. युधिष्ठिरं दुःखितं दृष्ट्वा अभिमन्युः किम् उक्तम् ? **1**

12. रेखाङ्कितपदानि शुद्धानि कृत्वा वाक्यानि पुनः लिखत - **4**

मार्तंड प्रतिक्षणं प्रचण्डतापमानेन अविरतं ऊर्जां सृजति। यदि एकः लघुदीपः तिमिरम् निवारयति तर्हि त्रिभुवनदीपस्य भास्करस्य का कथा। अयम एव सविता समग्रसृष्टयै नवजीवनं ददाति।

SECTION - C

- अधोदत्तानां पात्राणां विवरणं आङ्गलभाषायां कुरुत - **2**

13. नायकः जीमूतवाहनः

OR

Upmanyu, the devoted disciple.

14. Dhanananda's cleverness. **2**

OR

Maharshi Vyas.

- अधोदत्तान् वाक्यान् घटनाक्रमानुसारं लिखत -

15. ततः सः सर्ववृतान्तेन आत्मानं परिचितमकरोत्। 1

16. मार्गे असौ निस्तोयकूपेऽपतत्। 1

17. तस्य विषाक्तदुग्धेन तस्य नेत्रयोः दृष्टि विलुप्ता। 1

18. अतः परं क्षुधापीडितः उपमन्युः एकदा अर्कपत्र भक्षणाय प्रवर्तते स्म। 1

- अधोदत्तानां वाक्यानां संस्कृतभाषायाम् अनुवादं कुरुत।

19. Upmanyu reads a lesson. 1

OR

What is your name ?

20. (You) speak truth. 1

OR

Read good book.

SECTION - D

- श्लोकपूर्तिं कुरुत। 6

21. अन्यायोपार्जितं ------------------------------॥

22. काकः पद्मवने ------------------------------------ ॥

- आङ्गलभाषया अनुवादं कृत्वा तयोः अर्थविस्तारं बोधं च लिखत। 7

23. हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः ।

OR

तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु।

24. क्षणशः कणशश्चैव विद्यामर्थं च साधयेत्।
क्षणत्यागे कुतो विद्या कणत्यागे कुतो धनम्॥

OR

माता शत्रुः पिता वैरी येन बालो न पाठितः।
न शोभते सभामध्ये हंस मध्ये बको यथा॥